

**PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO SINH VIÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM – ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRONG HỌC TẬP MÔN TRIẾT HỌC MÁC – LÊNIN**

Ngô Thị Lan Anh*, Đoàn Thị Hồng Nhung
Trường Đại học Sư phạm – ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Bài báo tập trung nghiên cứu nội dung lý luận chung về năng lực tự học, các thành tố để phát triển năng lực tự học cho sinh viên, trên cơ sở đó phân tích làm rõ thực trạng tự học của sinh viên trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên (ĐHTN) trong học tập môn Triết học Mác - Lênin, đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển năng lực tự học của sinh viên sư phạm trong học tập môn học này. Phương pháp nghiên cứu được sử dụng chủ yếu là logic - lịch sử, điều tra xã hội học, phân tích – tổng hợp, phỏng vấn trực tiếp để làm sáng tỏ thực trạng nghiên cứu và là cơ sở để đề xuất các giải pháp. Kết quả nghiên cứu của bài báo có giá trị ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn trong việc phát triển năng lực tự học cho sinh viên khi học tập môn Triết học Mác – Lênin ở trường Đại học Sư phạm - ĐHTN.

Từ khóa: *Năng lực; năng lực tự học; phát triển năng lực tự học; sinh viên; triết học Mác - Lênin.*

Ngày nhận bài: 29/5/2020; Ngày hoàn thiện: 04/6/2020; Ngày đăng: 11/6/2020

**DEVELOPING SELF-STUDYING ABILITY FOR STUDENT
OF UNIVERSITY OF EDUCATION – THAI NGUYEN UNIVERSITY
IN STUDYING MARXIST – LENINIST PHILOSOPHY**

Ngo Thi Lan Anh*, Doan Thi Hong Nhung
TNU – University of Education

ABSTRACT

The paper focuses on studying the general theoretical content of self-study capacity, the elements to develop self-study capacity for students, based on that analysis to clarify the reality of self-study of students at University of Education – Thai Nguyen University in studying Marxist – Leninist Philosophy, proposed some solutions to develop the self-study capacity of pedagogical students in learning this subject. The main research methods used are logic - history, sociological surveys, analysis - synthesis, direct interviews to clarify the status of the research and the basis for proposing solutions. The research results of the paper are significant both theoretically and practically in developing self-study capacity for students in studying Marxist - Leninist Philosophy at University of Education – Thai Nguyen University.

Keywords: *Competence; self-study capacity; self-study capacity development; student; Marxist-Leninist philosophy.*

Received: 29/5/2020; Revised: 04/6/2020; Published: 11/6/2020

* Corresponding author. Email: anhntl@tue.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Tự học là một trong những nhiệm vụ quan trọng của sinh viên trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường. Bởi vậy, đối với các môn học nói chung và môn Triết học Mác – Lênin nói riêng, việc phát triển năng lực tự học cho sinh viên là cần thiết, nó đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay: chuyển từ dạy học định hướng nội dung sang dạy học định hướng năng lực với mục tiêu phát triển khả năng vận dụng kiến thức, kỹ năng vào giải quyết các tình huống thực tiễn. So với các môn học khác, Triết học Mác – Lênin là môn học mang tính trừu tượng hóa, khái quát hóa cao nhằm trang bị cho sinh viên về mặt thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp luận khoa học. Việc phát triển năng lực tự học sẽ giúp cho sinh viên chủ động hơn trong quá trình lĩnh hội tri thức triết học, có nhiều cơ hội hơn để vận dụng được các tri thức đó vào thực tiễn đời sống cũng như quá trình rèn luyện nghề nghiệp của bản thân. Biến quá trình đào tạo ở đại học thành quá trình tự đào tạo, tự nghiên cứu, đây cũng là một trong những mục tiêu đặt ra cần đạt được của các trường đại học, trong đó có trường Đại học Sư phạm - ĐHTN.

2. Kết quả nghiên cứu và bàn luận

2.1. Lý luận chung về phát triển năng lực tự học cho sinh viên trong học tập môn Triết học Mác - Lênin

2.1.1. Khái niệm năng lực, năng lực tự học

Hiện nay, có rất nhiều cách định nghĩa khác nhau về năng lực. Hiểu theo nghĩa chung nhất: năng lực là khả năng mà cá nhân thể hiện khi tham gia một hoạt động nào đó ở một thời điểm nhất định [1, tr.7]. Năng lực còn được hiểu là khả năng thực hiện hiệu quả một nhiệm vụ/một hành động cụ thể, liên quan đến một lĩnh vực nhất định dựa trên cơ sở hiểu biết, kỹ năng, kỹ xảo và sự sẵn sàng hành động [1, tr.7]. Năng lực bao gồm các kiến thức, kỹ năng cũng như quan điểm, thái độ mà một cá nhân có thể hành động thành công trong các tình huống mới. Tuy cách tiếp cận khác nhau, song khái quát lại có thể định nghĩa: Năng lực là “khả

năng thực hiện thành công và có trách nhiệm các nhiệm vụ, giải quyết các vấn đề trong các tình huống thay đổi trên cơ sở huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính tâm lý khác như động cơ, ý chí, quan niệm, giá trị... suy nghĩ thấu đáo và sự sẵn sàng hành động” [2, tr.68].

Năng lực học tập của sinh viên thể hiện ở năng lực lĩnh hội thông tin khoa học, thực hiện hoạt động học tập, ghi nhớ tài liệu, giải quyết nhiệm vụ, thực hiện những dạng kiểm tra học tập khác nhau và tự kiểm tra. Năng lực này được hình thành, phát triển trong quá trình sinh viên thực hiện các nhiệm vụ học tập trong và ngoài lớp học. Như vậy, năng lực học tập của sinh viên bao hàm cả năng lực tự học. Đây là một trong những năng lực cần thiết để sinh viên hoàn thành được quá trình học tập của mình ở bậc đại học.

Tự học là hoạt động mang tính độc lập, cá nhân, đòi hỏi có ý thức tự giác cao, có thái độ đúng, có tính mục đích, có mục tiêu rõ ràng. Tự học thể hiện sự tự điều khiển, tự thiết kế kế hoạch, tự điều chỉnh, tự kiểm tra đánh giá việc học của chính mình theo hướng sáng tạo nhằm củng cố, mở rộng và phát triển tri thức, kỹ xảo, kỹ năng nghề nghiệp [3, tr.146]. Tự học gắn liền với động cơ, ý chí, tình cảm của người học để tích lũy kiến thức cho bản thân, biến tri thức học được từ sách vở, thầy cô, bạn bè... thành vốn tri thức của mình để vận dụng vào trong đời sống mang lại những hiệu quả nhất định.

Năng lực tự học được hiểu là *khả năng của người học trong việc tự xác định đúng đắn động cơ học tập, có khả năng tự quản lý việc học của bản thân, biết điều chỉnh hoạt động học tập và đánh giá kết quả học tập của chính mình để có thể độc lập làm việc và làm việc hợp tác với người khác.*

2.1.2. Khái niệm phát triển năng lực tự học cho sinh viên trong học tập môn Triết học Mác – Lênin

Đối với sinh viên, quá trình học tập muốn đạt kết quả cần phải phát triển năng lực tự học của chính bản thân họ. Bởi việc tự học chỉ

thực sự có hiệu quả khi: “Người học phải thực sự có nhu cầu học. Tự học chỉ diễn ra khi người học tiến hành giải quyết vấn đề, giải quyết tình huống, giải quyết các nhiệm vụ học tập. Tự học của sinh viên gắn liền với hoạt động dạy của giáo viên và nó có hiệu quả cao khi có sự hướng dẫn, tổ chức của giáo viên” [4, tr.176]. Do đó, phát triển năng lực tự học cho sinh viên được hiểu là *quá trình nâng cao, rèn luyện các kỹ năng học tập cho sinh viên đạt tới khả năng độc lập, chủ động, tự giác để lập và điều chỉnh được kế hoạch tự học, tự nghiên cứu và tự đánh giá kết quả học tập của mình.*

Triết học Mác – Lênin là một trong những học phần chung được dạy cho toàn bộ sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN theo quy định chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Ngoài việc trang bị cho sinh viên kiến thức căn bản, hệ thống về triết học Mác – Lênin, môn học còn góp phần xây dựng thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng duy vật làm nền tảng cho việc nhận thức các vấn đề, nội dung của những môn học khác trong chương trình đào tạo ở bậc đại học.

Triết học Mác – Lênin là “những tri thức phục vụ tư duy con người, tác động mạnh mẽ đến năng lực tư duy, nhằm phát huy tính tự chủ trong tư duy ở mức cao nhất, đạt hiệu quả cao nhất” [5, tr.91]. Môn học được cấu trúc làm 3 chương: Chương 1. Triết học và vai trò của triết học trong đời sống xã hội; Chương 2. Chủ nghĩa duy vật biện chứng; Chương 3. Chủ nghĩa duy vật lịch sử. Các tri thức của môn học đều mang tính khái quát hóa, trừu tượng hóa cao bao gồm các khái niệm, phạm trù, nguyên lý, quy luật của chủ nghĩa duy vật biện chứng, chủ nghĩa duy vật lịch sử. Vì thế, sinh viên ngoài việc nghe giảng trên lớp thì quá trình tự học, tự nghiên cứu của bản thân là rất quan trọng và cần thiết để có thể lĩnh hội và vận dụng tốt các tri thức của môn học vào trong đời sống thực tiễn xã hội.

Phát triển năng lực tự học cho sinh viên trong học tập môn Triết học Mác – Lênin cần phát triển 4 thành tố bao gồm: *Phát triển năng lực*

tự xác định mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch; phát triển năng lực thu thập, tiếp nhận thông tin học tập; phát triển năng lực ôn tập/luyện tập; phát triển năng lực tự đánh giá.

2.2. Thực trạng tự học môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN hiện nay

Ở trường Đại học Sư phạm - ĐHTN, bắt đầu từ học kì 1 năm học 2019 – 2020, môn Triết học Mác – Lênin (được tách ra từ môn Những nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác – Lênin theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo) thực hiện giảng dạy theo hướng dẫn mới cho sinh viên năm thứ nhất khóa 54 của nhà trường với số lượng gần 500 sinh viên. Việc giảng dạy môn học này đã được các giảng viên của tổ Triết học đảm nhiệm. Trong quá trình giảng dạy, bên cạnh việc cung cấp nội dung tri thức triết học đến sinh viên, các giảng viên luôn chú trọng đến việc phát triển năng lực cho người học như: năng lực giải quyết vấn đề, năng lực tư duy biện chứng, năng lực tự học, tự nghiên cứu... Tuy nhiên, do tính đặc thù của môn Triết học Mác – Lênin là trang bị về mặt thế giới quan, phương luận khoa học cho người học thông qua việc nghiên cứu các phạm trù vật chất, ý thức, mối quan hệ giữa vật chất và ý thức; nguyên lý mối liên hệ phổ biến, nguyên lý phát triển, các quy luật cơ bản của chủ nghĩa duy vật biện chứng, chủ nghĩa duy vật lịch sử. Cho nên, ngoài việc giảng dạy của giảng viên trên lớp, sinh viên phải tự học, tự nghiên cứu tìm tòi tài liệu, làm theo các hướng dẫn của giảng viên trước và sau mỗi giờ học, chủ động tích cực để chiếm lĩnh tri thức, biến quá trình đào tạo thành tự đào tạo đáp ứng chuẩn đầu ra của môn học, ngành học.

Qua khảo sát đối với 5 giảng viên dạy Triết học và 200 sinh viên năm thứ nhất (học kì 1 năm học 2019 – 2020) của trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên về việc tự học môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên nhà trường. Nhóm tác giả đã thu được kết quả như trong bảng 1.

Bảng 1. Nhận thức của sinh viên về tầm quan trọng của việc tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin

STT	Nhận thức của sinh viên	Ý kiến đánh giá của SV					
		Rất quan trọng		Quan trọng		Không quan trọng	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	Về tầm quan trọng của việc tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin	132/200	66,0	48/200	24,0	20/200	10,0

Nhìn vào kết quả bảng 1 cho thấy, tuyệt đại đa số sinh viên được hỏi đều nhận thức được tầm quan trọng của việc tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin. Chỉ có 10% số sinh viên được hỏi cho rằng việc tự học là không quan trọng đối với môn học này. Nhóm tác giả đã tiến hành trao đổi trực tiếp với một số sinh viên về lý do tại sao vẫn còn có sinh viên chưa thấy được tầm quan trọng của việc tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin. Theo cách lý giải của các bạn sinh viên được hỏi là do một số sinh viên năm thứ nhất vẫn có thói quen coi môn chung là môn phụ giống như ở bậc phổ thông, nên thời gian tự học dành nhiều cho các môn chuyên ngành. Có bạn cho rằng kiến thức của môn học quá khó hiểu nếu có tự học cũng không hiểu nên không học. Cũng có một số bạn do mãi chơi, ngại học, chưa thật sự dành thời gian để học môn học này trước và sau khi đến lớp. Việc sinh viên không nhận thức được tầm quan trọng của việc tự học trong quá trình đào tạo ở bậc đại học có ảnh hưởng rất lớn tới kết quả học tập của chính bản thân sinh viên. Chính vì lẽ đó, để chất lượng môn học này

được nâng cao cần phải phát triển năng lực tự học cho sinh viên.

Tìm hiểu về mức độ tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN, nhóm tác giả thu được kết quả ở bảng 2.

Kết quả bảng 2 cho thấy mức độ tự học đối với môn triết học của sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN được thực hiện thường xuyên chiếm tỷ lệ 46% số người được hỏi, mức độ rất thường xuyên chiếm tỷ lệ 30% số người được hỏi và có tới 24% sinh viên không thường xuyên tự học đối với môn học này. Qua thực tế giảng dạy của bản thân, nhóm tác giả nhận thấy vẫn có những sinh viên không dành thời gian tự học đối với môn học, chỉ đến thi hoặc kiểm tra mới xem qua nội dung môn học. Bởi vậy, số lượng sinh viên đạt điểm F, điểm D (điểm dưới trung bình) vẫn còn ở môn học này.

Nhóm tác giả cũng đã tiến hành khảo sát thời gian sinh viên dành cho việc tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin, kết quả được thể hiện trong bảng 3.

Bảng 2. Đánh giá của sinh viên về mức độ tự học đối với môn Triết học Mác - Lênin

STT	Đánh giá của sinh viên	Ý kiến đánh giá của SV					
		Rất thường xuyên		Thường xuyên		Không thường xuyên	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	Mức độ tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin	60/200	30,0	92/200	46,0	48/200	24,0

Bảng 3. Thời gian tự học của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin trong một tuần

STT	Thời gian tự học trung bình của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin trong một tuần	Mức độ đánh giá của SV	
		SL	%
1	Trên 10 giờ	26/200	13,0
2	Từ 5 đến 10 giờ	97/200	48,5
3	Dưới 5 giờ	65/200	32,5
4	Không học giờ nào	12/200	6,0

Bảng 4. Các hình thức tự học của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin

STT	Các hình thức tự học của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin	Mức độ đánh giá của SV	
		SL	%
1	Lập kế hoạch tự học	47/200	23,5
2	Thu thập thông tin, nghiên cứu nội dung bài mới	146/200	73,0
3	Ôn tập/luyện tập đối với các kiến thức đã học	168/200	84,0
4	Xây dựng đề cương ôn tập cho môn học theo hướng dẫn của giảng viên	97/200	48,5
5	Chỉ học phần kiến thức trước khi kiểm tra, thi	26/200	13,0
6	Chủ động liên hệ, trao đổi với giảng viên những phần kiến thức khó	26/200	13,0
7	Trao đổi với bạn bè về nội dung kiến thức môn học	97/200	48,5

Nhìn vào bảng 3, số lượng sinh viên dành thời gian tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin trong một tuần vào khoảng trung bình từ 5 – 10 giờ chiếm 48,5%, dưới 5 giờ chiếm 32,5% số sinh viên được hỏi. Điều này cho thấy, sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN đã có ý thức tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin. Theo thời lượng của môn học là 3 tín chỉ được nhà trường xếp lịch 2 buổi/1 tuần, sinh viên đã dành một khoảng thời gian nhất định để tự học, tự nghiên cứu môn học, làm các phần bài tập mà giảng viên giao cho trước và sau mỗi buổi học. Việc tự học của sinh viên sẽ giúp cho quá trình lĩnh hội tri thức mới, cũng như việc vận dụng các khái niệm, phạm trù, nguyên lý, quy luật triết học vào giải quyết các vấn đề thực tiễn của sinh viên trở nên tốt hơn. Nhờ đó, kết quả học tập của sinh viên đối với môn học cũng được nâng lên. Tuy nhiên, số lượng sinh viên đam mê với môn học, muốn khám phá môn học này chưa nhiều (có 13% sinh viên được hỏi dành trên 10 giờ trong 1 tuần để tự học môn học này). Vẫn có 6,0% sinh viên được hỏi trả lời không dành một giờ tự học nào cho môn học. Việc sinh viên không dành thời gian tự học cho bất kì một môn học nào đó ở bậc đại học không riêng gì đối với môn Triết học Mác – Lênin là một điều đáng lo ngại. Nó tạo ra lỗ hổng kiến thức trong cấu trúc chương trình đào tạo cần thiết cho một người học ở bậc đại học. Vì các môn học khi được xây dựng cho một chương trình đào tạo đều có tính logic và thống nhất với nhau tạo thành một thể hoàn chỉnh. Nếu sinh viên quá xem trọng, hay coi thường bất cứ một môn học nào thì đều sẽ làm mất đi sự cân đối trong chương trình đào tạo, người học sẽ không tốt nghiệp hoặc nếu

tốt nghiệp cũng sẽ không đáp ứng được yêu cầu nghề nghiệp được đào tạo.

Để tìm hiểu về các hình thức tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin của sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN, nhóm tác giả đã tiến hành khảo sát và thu được kết quả trong bảng 4.

Kết quả bảng 4 đã phản ánh sự đa dạng các hình thức tự học của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin. Phần lớn thời gian tự học được sinh viên tập trung chủ yếu cho việc ôn tập/luyện tập đối với các phần kiến thức đã học, làm bài tập về nhà, bài tập nhóm (chiếm tỷ lệ 84%). Bên cạnh đó, sinh viên cũng dành thời gian nhất định để nghiên cứu bài mới, thu thập thông tin từ sách giáo trình, đề cương bài giảng, tài liệu sách báo, tạp chí... liên quan đến môn học (chiếm tỷ lệ 73%). Việc lập kế hoạch tự học chưa được sinh viên quan tâm khi học môn học này (chỉ có 23,5% sinh viên được hỏi đã lập kế hoạch tự học cho môn học). Cũng đã có không ít sinh viên dành thời gian tự học để làm đề cương ôn tập cho môn học (chiếm tỷ lệ 48,5%). Đây là những sinh viên chăm chỉ, có ý thức học tập. Tuy nhiên, vẫn còn có sinh viên chỉ dành thời tự học đối với môn học trước khi kiểm tra, thi (chiếm tỷ lệ 13%).

Đối với việc sinh viên dành thời gian tự học để chủ động liên hệ, trao đổi với giảng viên những phần kiến thức khó của môn học còn rất ít (chiếm tỷ lệ 13%). Sinh viên vẫn còn tỏ ra e ngại, rụt rè khi phải tiếp xúc với giảng viên để nêu lên những thắc mắc của mình. Do sinh viên học môn học này ở ngay kì đầu năm thứ nhất, các em vừa chuyển từ môi trường THPT sang đại học nên vẫn còn bỡ ngỡ, sợ sệt, thiếu tự tin trong giao tiếp với giảng viên.

Trong khi đó, hình thức học nhóm, trao đổi giữa sinh viên với nhau về kiến thức của môn học lại được thực hiện ở nhiều sinh viên (chiếm tỷ lệ 48,5%).

Như vậy, với kết quả khảo sát sơ bộ trên đây của nhóm tác giả cho thấy sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN đã dành thời gian tự học nhất định cho môn Triết học Mác – Lênin và với nhiều hình thức tự học khác nhau. Để nâng cao hơn nữa chất lượng học tập của môn học này, bên cạnh việc đổi mới công tác giảng dạy của giảng viên theo hướng dạy học tích cực, cũng cần phải phát triển năng lực tự học cho sinh viên để việc tự học đó trở nên hiệu quả hơn đối với môn học.

2.3. Đề xuất giải pháp để phát triển năng lực tự học cho sinh viên trong học tập môn Triết học Mác – Lênin ở trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên

Thứ nhất, nhóm tác giả xin được đề xuất quy trình phát triển năng lực tự học cho sinh viên đối với môn Triết học Mác - Lênin như sau:

Bước 1: *Phát triển năng lực tự xác định mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch cho sinh viên.* Để phát triển năng lực này, giảng viên cần hướng dẫn sinh viên tự xác định được mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch của môn học dựa trên đề cương môn học do giảng viên cung cấp đầu khóa học. Trên cơ sở đó, sinh viên lựa chọn việc phân chia thời gian sao cho phù hợp giữa môn học này với các môn học khác trong cùng kì học, đảm bảo tất cả các môn đều có thời gian tự học.

Bước 2: *Phát triển năng lực thu thập, tiếp nhận thông tin học tập cho sinh viên.* Để phát triển năng lực này, giảng viên cần hướng dẫn sinh viên tự thu thập, nhận diện thông tin học tập qua các nguồn tài liệu là sách giáo trình Triết học Mác – Lênin, trang web, các đường link, tạp chí liên quan đến môn Triết học, những tác phẩm do các nhà kinh điển triết học viết ra như Mác – Ăngghen toàn tập, Lênin toàn tập... Trên cơ sở hướng dẫn của giảng viên, sinh viên biết tự hệ thống hóa, phân loại thông tin học và lựa chọn cách thức để lưu trữ thông tin như: chụp lại bằng điện thoại, ghi lại

vào vở bài tập, sổ tay ghi chép, sơ đồ hóa theo hình thức sơ đồ tư duy... để sinh viên bước đầu nắm bắt được kiến thức của môn học, có sự chuẩn bị tốt nhất cho việc tiếp thu bài giảng của giảng viên trên lớp khi tiết học bắt đầu.

Bước 3: *Phát triển năng lực ôn tập/luyện tập cho sinh viên.* Giảng viên cần phải cung cấp hệ thống câu hỏi, bài tập, các nội dung ôn tập nhằm củng cố cho kiến thức của môn học. Đặc biệt là các bài tập tình huống cần vận dụng kiến thức của môn triết học để giải quyết những vấn đề được đặt ra trong tình huống đó, đảm bảo nguyên tắc “học đi đôi với hành”, “lý luận gắn với thực tiễn”. Do vậy, giảng viên cần hướng dẫn để sinh viên tự lựa chọn các hình thức ôn tập sao cho phù hợp với năng lực của bản thân. Sinh viên biết tự lựa chọn ra những nội dung trọng tâm cần ghi nhớ của từng chương cụ thể. Như chương 1: Khái niệm triết học, vấn đề cơ bản của triết học, cách giải quyết vấn đề cơ bản của triết học, các hình thức cơ bản của phép biện chứng, phân biệt biện chứng với siêu hình. Chương 2: Phạm trù vật chất, các hình thức tồn tại của vật chất, phạm trù ý thức, mối quan hệ biện chứng giữa vật chất và ý thức, ý nghĩa và các nguyên tắc phương pháp luận rút ra từ mối quan hệ này, nguyên lý mối liên hệ phổ biến, nguyên lý phát triển, ba quy luật cơ bản của phép biện chứng duy vật, vấn đề thực tiễn, vai trò của thực tiễn đối với nhận thức... Sinh viên biết tự hệ thống hóa kiến thức và ghi nhớ kiến thức ôn tập cho phù hợp nhất với năng lực của bản thân.

Bước 4: *Phát triển năng lực tự đánh giá cho sinh viên.* Giảng viên cần hướng dẫn để sinh viên tự xác định được mục tiêu, nội dung đánh giá các kết quả tự học của mình, tự so sánh kết quả đánh giá với mục tiêu, nhiệm vụ học tập đề ra của môn học mà giảng viên cung cấp. Sinh viên xác định được mục tiêu bài học theo chỉ dẫn của giảng viên; hợp tác với bạn bè, giảng viên để hoàn thành các mục tiêu học tập; trả lời được các câu hỏi mà giảng viên nêu ra; đối chứng các kết quả tự học với đáp án giảng viên cung cấp. Căn cứ vào kết

quả tự đánh giá, giảng viên hướng dẫn sinh viên biết cách tự điều chỉnh để việc tự học đạt hiệu quả cao nhất.

Thứ hai, để quy trình phát triển năng tự học cho sinh viên được thực hiện đảm bảo, giảng viên cần phải xây dựng và cung cấp cho sinh viên đề cương chi tiết của môn học vào thời điểm bắt đầu diễn ra môn học này. Hướng dẫn sinh viên những nội dung cơ bản về các thông tin của môn học được trình bày trong đề cương chi tiết để sinh viên hiểu và nắm được mục đích, yêu cầu, các chuẩn đầu ra của môn học; những tài liệu cần phải tìm kiếm liên quan đến môn học; dung lượng của môn học là bao nhiêu tín chỉ, thuộc học phần nào trong khối kiến thức đào tạo của sinh viên, thời lượng của các giờ lý thuyết, thực hành, thảo luận, tự học... Điều này sẽ giúp sinh viên dễ dàng hơn trong việc lập kế hoạch học tập đối với môn học, đặc biệt là xây dựng kế hoạch tự học cho phù hợp với bản thân.

Thứ ba, giảng viên không chỉ cung cấp các tài liệu học tập, tài liệu tham khảo liên quan đến môn học mà cần hướng dẫn sinh viên kỹ năng đọc và nghiên cứu tài liệu là giáo trình, các tác phẩm kinh điển... Biết lựa chọn thông tin, ghi chép lại những thông tin liên quan đến các phần học một cách ngắn gọn, dễ hiểu dưới dạng sơ đồ hóa, bảng biểu hay dưới dạng các ghi chú...

Thứ tư, giảng viên cần hướng dẫn sinh viên nhận diện và xác định được các nội dung trọng tâm của từng phần học, trong từng chương; cung cấp hệ thống câu hỏi, bài tập các tình huống thực tiễn để sinh viên có điều kiện ôn luyện, củng cố kiến thức của môn học. Nêu ra các yêu cầu cụ thể đối với việc ôn tập của sinh viên, buộc sinh viên phải hoàn thành các nội dung câu hỏi, bài tập mà giảng viên cung cấp.

Thứ năm, bản thân sinh viên cần phải tích cực chủ động trong việc xây dựng kế hoạch học tập môn học ngay từ khi môn học bắt đầu. Biết phân chia thời gian hợp lý giữa các môn học để có thời gian tự học nhằm đảm bảo giải

quyết được hết các mục tiêu, yêu cầu mà môn học đề ra. Sử dụng đa dạng các hình thức tự học khác nhau để mang lại tính hiệu quả cho môn học. Cần tăng cường việc nghiên cứu tài liệu, trao đổi kiến thức môn học với bạn bè, thầy cô để nắm bắt kiến thức môn học được tốt hơn. Tăng cường thời gian học tập, tra cứu nguồn học liệu tại thư viện điện tử của nhà trường, trên mạng, các phương tiện thông tin truyền thông để nắm bắt được tính thời sự của môn học.

Thứ sáu, để việc phát triển năng lực tự học của sinh viên, giảng viên không chỉ đổi mới phương pháp dạy học, tăng cường các phương pháp dạy học tích cực tạo cơ hội cho sinh viên được tham gia nhiều hơn vào các giờ giảng trên lớp; có thêm nhiều hoạt động học tập buộc sinh viên phải nghiên cứu bài học trước và sau khi buổi học diễn ra. Giảng viên cần đa dạng hóa các hình thức kiểm tra, sử dụng nhiều dạng bài tập khác nhau để sinh viên có điều kiện phát huy được năng lực tự học của bản thân. Khuyến khích việc sinh viên trình bày các quan điểm, ý tưởng của mình về một vấn đề chính trị - xã hội đứng trên quan điểm triết học mác-xít dưới dạng thuyết trình, hùng biện... Điều này sẽ giúp sinh viên bộc lộ được kết quả năng lực tự học, tự nghiên cứu của mình đối với môn học. Thông qua sự đánh giá của giảng viên sẽ khích lệ sinh viên tăng cường phát huy hơn nữa việc tự học, tự nghiên cứu đối với môn học. Chất lượng môn học nhờ đó sẽ được thay đổi, nâng lên.

3. Kết luận

Việc phát triển năng lực tự học cho sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN đối với môn Triết học Mác – Lênin là quá trình nâng cao, rèn luyện các kỹ năng học tập đối với các khái niệm, phạm trù, nguyên lý, quy luật triết học cho sinh viên đạt tới khả năng độc lập, chủ động, tự giác để lập và điều chỉnh được kế hoạch tự học, tự nghiên cứu và tự đánh giá kết quả học tập của mình. Qua kết quả khảo

sát, nhóm tác giả nhận thấy sinh viên trường Đại học Sư phạm – ĐHTN đã có ý thức tự học đối với môn Triết học Mác – Lênin. Tuy nhiên, vẫn còn có sinh viên chưa có ý thức tự học, hoặc chưa biết cách tự học, kết quả học tập môn học này còn thấp. Để nâng cao chất lượng của môn học và hiệu quả việc tự học cho sinh viên đối với môn học này, cần phát triển năng lực tự học của sinh viên. Cụ thể cần *phát triển năng lực tự xác định mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch; phát triển năng lực thu thập, tiếp nhận thông tin học tập; phát triển năng lực ôn tập/luyện tập; phát triển năng lực tự đánh giá*. Ngoài ra, giảng viên và sinh viên đều cần phải chủ động tích cực trong đổi mới phương pháp dạy và học, các hình thức kiểm tra đánh giá theo định hướng phát triển năng lực để việc học tập của sinh viên đối với môn Triết học Mác – Lênin được nâng lên, đáp ứng yêu cầu chuẩn đầu ra của môn học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. T. T. T. Tran, *Integrated teaching capacity development for students*. Education of University Publishing House, Hanoi, 2016.
- [2]. B. Meier, and V. C. Nguyen, *Theory of Modern Teaching*. Education of University Publishing House, Hanoi, 2018.
- [3]. T. T. Le, “Supporting self-study activities through personal websites designed by teachers of subjects,” *TNU - Journal of Science and Technology*, vol. 129, no. 15, pp. 145-150, 2014.
- [4]. T. T. Le, H. Q. Le, and T. D. Chu, “Building self-study skills for boarding students Foreign Language Department - Thai Nguyen University,” *TNU - Journal of Science and Technology*, vol. 191, no. 15, pp. 175-182, 2018.
- [5]. N. B. Hoang, “The Role of Marxist - Leninist Philosophy in Practicing Autonomy for Students of University of Information Technology and Communications,” *TNU - Journal of Science and Technology*, vol. 205, no. 12, pp. 89-96, 2019.